

הארץ השבת

אמרים פנינים וסיפורים על פרשת השבוע

פרשת ואתחנן תשפ"א

גליון: 69

א לעכטיגער שפּת

מאת הרב יהודה צבי שפירא רב המוסדות

תפלה פרחים ותחנונים

פניני הפרשה

"ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר" (ג כ"ג)

אל ה' - הויה - לשון רחמים. ובסוף הפסוק: **'לאמר, ע"ד הפסוק (שמות י"ט): 'כה תאמר לבית יעקב' - אמירה לשון רכה (מדרש). שהתפילה צריכה להיות ברחמים, ובאמירה רכה, בלשון תחנונים.** וכמובא בדבריהם (אבות ב' א'): **"וכשאתה מתפלל אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ברוך הוא."** ויעוין בליקו"מ (קצ"ו), שיש לעורר רחמים בתפילתו ולא בחזקה.

"ואתחנן אל ה'" (ג כ"ג)

רש"י בדבריו: **"אין חנון בכל מקום אלא לשון מתנת חנים"**. ויש לדייק, שדייקא **'בארץ ישראל'** ביקש **'מתנת חנים'** שהיא מתנה לעם ישראל, וכמובא בדברי חז"ל (ב"ר פ"א): **"ע"פ: 'כח מעשיו הגיד לעמו', על ארץ ישראל שהקב"ה נתנה במתנה לאשר יישר בעיניו.**

"את גדלך ואת ידך החזקה אשר מי קל" (ג כד)

בליקוטי מוה"ר"ן (תורה מ"ד): על הפסוק **'כח מעשיו הגיד לעמו'** שהקב"ה נתן את ארץ ישראל למי שהוא רוצה (ע"פ דברי חז"ל). **וע"י המחאת כף שהם כ"ח פרקין דידים, מעוררין כ"ח אתון דמעשה בראשית,** וזוהי יש כוח בידינו לטהר אויר ארץ העמים, ובידו לתת לכל מי שירצה. (יעו"ש). ואפ"ל שזוהו ענין ה'**ידיים'** הכתוב פה להמשיך את ה'**כח'** מעשיו, **ע"י כ"ח פרקין דידים.** ואפשר להוסיף עוד ע"פ המובא (ליקו"מ מ"ו): על השלש ידיים, **יד הגדולה, 'יד החזקה', 'יד הרמה',** ששלש פעמים **'יד'** גימטריה מ"ב, וע"י נמתקים הדינים. וזהו הכתוב כאן: **'גדלך - יד הגדולה'** ובהמשך: **'יד החזקה'**. והגימטריא של **'ס'ת': 'החזקה' אשר' מי' קל'** הם **'רמה' - נגד 'יד הרמה',** כלליות ג' ידיים. ויעוין בספר 'תולדות אדם' בשם הספרים הק' שאלו **הג' ידיים - הרמוזים בשם מ"ב ממשכים את השפע, וזהו כאן הג' ידות.**

"אתה החלות" (ג כד)

יש לומר בהקדם: דהא מתפילתו זו של משה נלמד תפילה לדורות, וכמובא (מד"ר דברים ב' ה'): **'דבר אחר בכת ההיא לאמר, מהו לאמר, לדורות, שיהיו מתפללין בשעת הצרה.'** וכן הוא בדבריהם (ברכות ל"ב): **"דרש רבי שמלאי לעולם יסדר אדם שבחו של הקב"ה ואחר כך יתפלל מלן ממש, דכתיב (דברים ג"ג): 'ואתחנן אל ה' בעת ההיא, וכתיב: ה' אלהים אתה החלות להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה...' וכתיב בתריה: אעברה נא ואראה את הארץ הטובה וגו'.**

והנה ידוע ד'ספר התהלים' הוא ספר התפילה לדורות כמובא ע"כ בארכה, וזהו בריש תפילתו של משה: **'אתה החלות' גימטריה: 'ספר התהלים,' עם עוד ארבעה עשר כמנין 'דוד'. ועוד עשרה כמנין עשרה הצדיקים שעל ידם נאמרו מזמורי התהלים, כמובא. וזהו בדרך רמז התפילה לדורות של עם ישראל, ע"י ספר התהלים.**

"אעברה נא ואראה את הארץ הטובה" (ג כה)

לכאורה יש לדייק, למה בתפילתו של משה על מרים (במדבר י"ב א'): **התפל בתפילתו: ב' פעמים 'נא': 'קל נא רפא נא לה', ובכאן הזכיר תיבת 'נא' רק פעם אחת.** ויש לומר בהקדם בדברי ה'**אור החיים'** שם בחומש 'במדבר' על ה'קל נא' הראשון; שהוא: **"לשאל ממדת החסד, כאמרו חסד קל, נא - לשון בקשה ופיוס לעורר מידת הרחמים, וכן הוא בליקוטי מוה"ר"ן (תורה ק"ה): שיש רחמים פשוטים ויש רחמים גדולים, והרחמים הפשוטים מעוררים את הרחמים הגדולים שאין להם גבול, וזהו (במדבר י"ב): 'אל נא רפא נא לה'. הכפול הכתוב במרים, שמשו רבנו, עליו השלום, ביקש זאת מהשם יתברך, שהשם**

אסור להתעקש ולעמד עצמו בתפלתו שדווקא יעשה הקדוש ברוך הוא את תפילתו, כי זה הוא תפלת קבע - שלוקח הדבר בחזקה בגזלה רק יתפלל רחמים ותחנונים."

מבקש ומתחנן לפניו בכמה וכמה טענות!

וזאת הייתה בעצם עבודתו שלו עצמו עוד בימי נעוריו, וכמובא (שבחי הר"ן י'): **"עיקר עבודתו אשר על ידה זכה למה שזכה, היה רק ריבוי התפלות והתחנות והבקשות והרצויים והפיוסים - שהיה רגיל מאד להתפלל ולהתחנן לפניו יתברך.**

והיה מרצה ומפייס אותו יתברך - בכמה מיני תחינות ובקשות שיזכהו ברחמי לקרבו לעבודתו יתברך. ועיקר מה שהועיל לו היו התפלות שהתפלל בלשון 'אשכנז', שהיה רגיל מאוד לייחד לו איזה מקום שמצא שאין שם בני אדם, והיה מפרש שיחתו לפני השם יתברך בלשון שמדברים בו, דהיינו בלשון אשכנז. והיה מרצה ומפייס אותו יתברך ומבקש ומתחנן לפניו יתברך בכמה וכמה מיני טענות ואמתלאות שראוי לו יתברך שיקרבו לעבודתו, והיה רגיל בזה מאד מאד והיה מבקש ימים ושנים על זה."

ומאוצר מתנת חנים הננו!

היה זה החסיד רבי סנדער מהעיר 'טרנהויץ' שבאוקראינה שהיה מגיע לאומאן לרגל מסחרו, והיה נכנס לציון הק', והיה מבלה שם שעות רבות. היה זה פעם כשהיה בציון והחל לומר את ה'תיקון הכללי', ובאותו הזמן נכנס לציון עוד אחד מהחסידים. הלה סיפר; שכשנכנס לציון מצא את רבי סנדער מתחיל לומר את ה'יהי רצון' שלפני אמירת התהלים, ונעצר בתיבות "ומאוצר מתנת חנים חננו", הוא חזר על תיבות אלו פעמים אין מספר, ואמרם בשברון לב, בפשיטות ובתמימות, כאילו אין לו שום קיום רק מאוצר מתנת החינם.

אותו חסיד החל בינתיים לסדר את תפלותיו בציון, באמירת 'עשרת המזמורים', השתטחות כמנהגו, ולאחר שסיים התפלה לשמוע את רבי סנדער עדיין מחזיק בתיבות: "ומאוצר מתנת חנים חננו". לאחר מכן יצא הלא והלך לבית המדרש ושם ישב ועסק בתורה ובשיחה בעבודת ה'. לאחר כמה שעות חזר לציון הקדוש. כשנכנס לפתח הציון, נעמד מרעיד ומשתומם כשראה את רבי סנדער עדיין חוזר על התיבות "ומאוצר מתנת חנים חננו", כשכולו כיסופים והשתפכות הנפש...

ונזכה לרצות ולפייס אותך, ולהתחנן אליך!...

וכה משתפך רבי נתן בתפילתו (ליקוטי תפילות כא): **"ונזכה לרצות ולפייס אותך, ולהתחנן לפניך בכל פעם בדיבורים חדשים אמתיים - שיהיה לנחת ולרצון לפני כיסא כבודך. ונזכה להתקרב אליך בהתקרבות גדול באמת ובכל שלם, כאשר נאה לעם סגולתך. לב טהור ברא לי אלוקים, ורוח נכון חדש בקרבי. אל תשליכני מלפניך, ורוח קדשך אל תיקח ממני."**

בפרש"י'תנו אנו קוראים: "ואתחנן אל ה'" - תפילתו של משה רבינו בתחנונים היה, ביקש והתחנן למתנת חנים, וכדברי רש"י: "אין חינון בכל מקום, אלא לשון מתנת חנים, לפי שאמר לו 'וחותני את אשר אחוך', אמר לו בלשון ואתחנן."

צאי לך בעקבי הצאן - בדרכי רבותינו ואבותינו, לבקש ולהפציר בתחנונים ובפיוסים, לרצות פני אדון קל מאוצר מתנת חנים, כעני וכרש לרפוק בדתותיו, לעורר רחמי המורבים ובכך - להמשיך רחמנותו הגדולה אלינו, ובדבר ישועה ורחמים ניפקד.

בדברי המדרש (ריש פרשת ואתחנן): **"עשרה לשונות של תפילה הם, ומכולן לא נתפלל משה אלא בלשון תחנונים, אמר רבי יוחנן מכאן אתה למד שאין לבריה כלום אצל בוראו, שהרי משה רבינו רבם של כל הבאים לא בא אלא בלשון תחנונים."**

ועוד מדברי המדרש על הפסוק (משלי י"ח): **"תחנונים ידבר רש ועשיר ידבר עזות", אמר רבי תנחומא: "תחנונים ידבר רש" - זה משה, שבא אצל בוראו בתחנונים.**

ובהמשך שם: **א"ר יוחנן: "תחנונים ידבר רש" - אלו נביאי ישראל. "ועשיר ידבר עזות" - אלו נביאי אומות העולם. אר"י אין לך צדיק באומות העולם יותר מאיבו, ולא בא אלא בתוכחות ודרך דין, שנאמר: "אערכה לפניו משפט ופיו אמלא תוכחות" (איוב כ"ג). אין לך גדול בבניאים ממשוה וישעיה, ושניהם לא באו אלא בתחנונים. ישעיה אמר: "ה' חננו לך קוינ" (ישעיה י"ג). ומשה אמר "ואתחנן אל ה'."**

וכבר נאמר בדברי חז"ל (ברכות כט): על המשנה: **"העושה תפילתו קבע אין תפילתו תחנונים".** מאי קבע, א"ר יעקב בר אידי א"ר אושעיא, כל שתפילתו דומה עליו כמשוה, ורבנן אמרי כל שאינו אומרה בלשון תחנונים.

ובשו"ע (א"ח צ"ח א) פסק כשניהם, וזה לשונו: **"יש להתפלל דרך תחנונים כרש המבקש בפתח, וכן שלא תראה התפילה כמשא כבד שמבקשים להיפטר ממנו".** וכתב שם ב'משנה ברורה': שאפילו אמרה בלשון תחנונים - אם אינו מחשב כמו שצריך דבר ובא לבקש לפני המלך, אלא מתפלל מפני החיוב לצאת ידי חובתו אינו נכון ומאוד יש לזהר בזה, אלא שבדיעבד אי"צ לחזור ולהתפלל. ו'בביאור הלכה': הביא שיש כמה וכמה מגדולי הפוסקים שאומרים שצריך לחזור ולהתפלל, (ויעוין בספר אשפך לפניו שיחי פרק ב).

מה שלמדים אנו שצריכים להתפלל בתחנונים ובהכנעה, לבקש מאוצר מתנת חנים, ולא בהרגשה של חיוב וכדומה לכן.

ולכן כותב ראשית חכמה (תוצאות חיים אות קנ"ט): **שצריך לבקש כעני בפתח שיועד שאין מגיע לו מאומה. וכדאינא בזוהר (בלק קצה): שכשראה דוד המלך את גודל עוצם מעלת "תפילת העני" עד שהיא קודמת לתפילת משה, ול"תפילה לדוד", עמד וביקש לעשות עצמו "עני" כמש' תיזהר בה, אל תהלים קט כב): "כי עני ואביון אנכי", וכדרך העני שהוא מבין שאין מגיע לו והוא מתבייש מהנותן, ומתחנן אליו, כן אנו צריכים להיות בתפלתנו להשם יתברך.**

כמו שלוקח הדבר בחזקה!

כך הם דברי המשנה באבות (ב' א'): **"וכשאתה מתפלל אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ברוך הוא, שנאמר (ויאל ב'): כי חנון ורחום הוא".** ובדברי הרע"ב: **"כי רוצה בתחנונים, ועל ידי התחנונים הוא מעורר רחמים."**

ובליקוטי מוה"ר"ן (תורה קצ"ו) על משנה זה כותב בלשון קדשו: **"וכשאתה מתפלל אל תעשה תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים וכו' (אבות פרק ב). כי אסור לאדם לעמד עצמו על שום דבר, הינו שאסור להתעקש בתפילתו שהקדוש ברוך הוא יעשה לו דווקא את בקשתו, כי זה הוא כמו לוקח דבר בחזקה, בגזלה רק צריך להתפלל ולהתחנן לפני השם יתברך ברחמים ותחנונים, אם יתן השם יתברך יתן ואם לאו, לא כמובא במקום אחר (בהתורה ש' תיקונין ט' כ).**

זוהו: **אל תעשה תפלתך קבע, בלשון גזלה כמו שכתוב (משלי כ"ב): "וקבע את קבעיהם נפש" הינו שכל מה שהוא מבקש, הן פרנסה או בנים או שאר צרכים,**

הַבּוֹשֶׁף פְּנִינֵי הַפְּרָשָׁה

יתברך בעצמו כביכול יתפלל ויבקש מעצמו שיפא אותה, ויעורר את רחמיו הגדולים.

והנה בכאן שמשו רבינו הקדוש בתפילתו את ה'חסד וההודאה', בכך שהתחיל 'אתה החילות', וכמובא בחז"ל ע"כ - הוא כבר עורר והמשיך גדולת רחמיו, הוא עורר את מידת החסד והרחמים, כדברי האור החיים שם ב'מרים' - שעורר את מידת החסד והרחמים ב'נא' הראשון. וכן - הוא עורר את הרחמים הפשוטים - כמובא בליק"מ - דהא במידת ה'הודאה' מעוררים רחמיו ית', וכמובא (שערי אורה שער ראשון, פ"ח, שער הכוונות ועוד): שכשאדם בא להתפלל ולשפוך שיח, ישנם מקטרגים וכוחות הס"ט המונעים מתפילתו שתעלה ותקבל למעלה, ולכן תיקנו חז"ל בתחילת התפילה צירוף מזמורי תהלים וליקוט מנביאים וכתובים שענינו הוא שבחו של מקום, להכריח את המקטרגים, ולעורר רחמיו. ולכן מובן שבכאן התפלל משה רק פעם אחת 'נא' מכיוון שכבר היה בכאן ענין ההודאה, שבכך עורר את מידת הרחמים.

"ועתה ישראל שמע אל החקים ואל המשפטים... למען תחיו" (ד ט)
"ועתה" - ע"פ המובא (ליק"מ ע"ב): "כי אין לו לאדם בעולמו, אלא אותו היום ואותו השעה שעומד בו".

"ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום" (ד ט)
דברייהם (כתבות קיאה) על הפסוק **"ובו תדבק" (דברים י, כ)** וכי אפשר להדבק בה' והרי כתוב **"כי ה' אלוךך אש אוכלה הוא" (שם ד, כד)**? אלא הדבק בתלמידי חכמים וזה כאילו אתה דבק בה'. ולפי זה אפשר לומר גם בכאן על **"הדבקים"** שהם התלמידי חכמים, ובהמשך **"חיים כלכם היום"** שע"י ממשיתכם את ה'רוח חיים', וכמובא (ליק"מ ח): שיעקר הרוח חיים מקבלים מהצדיק והרב שבדור, כי עיקר הרוח חיים הוא בתורה כמ"ש **"רוח אלוךים מרחפת ע"פ המים"** הוא התורה, והצדיקים דבקים בתורה.

כן אפ"ל, שהצדיקים חיים - חיים נצחיים, וכמובא בחז"ל **"צדיקים במיתתם קרויים חיים"**, ובליקוטי מוהר"ן (תורה כ"א): **"שחיים נצחיים הם רק אצל הש"ת, ומי שנכלל בו ית' גם כן חי לנצח."**

"רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים" (ד ט)
יש לדייק בתבנית **"מאד"** ע"פ דברייהם (בראשית רבה ט) ש'מאד' זה **"מלאך המות"**, שע"י ה'מאד' - זכירת יום המיתה - יוכל להישמר, וכמאמרם (ברכות ל"א) שיזכיר לו יום המיתה בכדי שיוכל להתגבר על היצה"ר. ובדברי המהרש"א שם; שעדיף לנצח את היצר הרע על ידי תורה, ורק **"אם לא נצחו"**, מזכיר לו יום המיתה. וזהו אפ"ל בפירוש דברי הקרא: **"את הדברים"**, ורק לאחר מכן הרמז ב'מאד'.

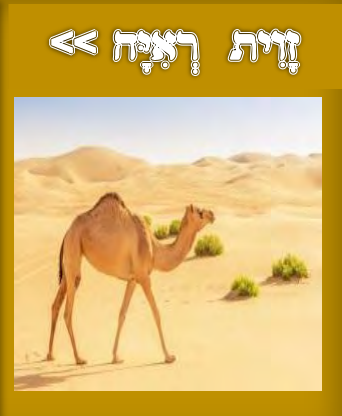
"רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים" (ד ט)
שמירת ה'גוף והנפש' יחדיו, ויעוין ב'כלי יקר' ע"כ. ובליקוטי מוהר"ן (תורה כ"ב), **"שעל האדם לרחם על בשר הגוף, להראות לו מכל הארה ומל השגה שהנשמה משגת, וכמ"ש: "מבשרי אל תתעלם". ומבשרי אחזה אלוך, וזהו בכאן: התייבב בין הגוף להנשמה."**

"ליראה אותי כל הימים אשר הם חיים על האדמה ואת בניהם ילמדו" (ד ט)
אפשר לדייק שבריש הפסוק זה: **"ליראה אותי"**, ולאחמ"כ: **"זאת בניהם ילמדו"**, שבריש על האדם לעבוד על עצמו הוא ביראת שמים, וכך הוא יוכל להתחילו לבניו, ע"ד דברייהם: **"כל מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים"**, וכמסופר על ה'חופץ חיים' שמאן דהוא בא להתברך אצלו על הצלחה בחינוך בניו, אמר לו שהיה צריך להתחיל בכך מלפני שנים רבות עם עצמו. ואפשר להסמיק לכך דברייהם: (נדריים פ"א): **"מפני מה תלמידי חכמים אין בניהם תלמידי חכמים? מפני שלא ברכו בתורה תחלה"**, שעל האדם להשקיע בעצמו בו - **"בתחילה"** שיהיה טובה ע"מ להטפוח.

כן אפשר ללמוד מכאן ענין ה'צוואה' שיצווה אדם את בני ביתו לאחר חייו, וככתוב **"למען אשר יצוה את בניו"**, וזהו, בהמשך של **"אשר הם חיים על האדמה"** - סיום חיו - יהיה המשכיות של: **"זאת בניהם ילמדו"**.

"ושוננתם לבניך ודברת בם" (כ ה)
דברי רש"י: **"לבניך אלו התלמידים"**, ואפשר לדייק; דלכך כתוב בתלמידיו **"ושוננתם"** שיש לשונם עלו שיהיו ברור אצלם, וכמובא מרב פרידא (עירובין דף נד:)- **"שלימד את תלמידו ארבע מאות פעם."**

נאמין בכוחנו וביכולתנו - ונצליח בעזרת ה'!
"חזק ונתחזק, ואל תהיה כפיל הגדול וכגמול, אפילו כשמשכהו בחוטמו העכבר לא יבעט בו."
וכל זה מחמת שמות שאין יודע מכוונו... אבל נפשי הפיקחת והחוקה..."
(מסר נעים לרבה"ק מוהר"ן מברסלב ז"ל)

סיפורים מאירים

סיפורי פרשה במשנת רביה"ק מוהר"ז מברסלב ותלמידיו ז"ל

"ואתחנן אל ה'" (דברים ג - כג)

תפילת האם שהצילה

תלמידו הראשון ומשמשו של רבינו - היה החסיד רבי שמעון מ'קרמינסטוק', אשר עלה בערוב ימי ל'ארץ ישראל', ונטמן סמוך לציון האר"י הקדוש ב'בית החיים העתיק בצפת'. ויהי היום, וילדו של רבי שמעון חלה במחלה אנושה רח"ל, ראה רבי שמעון כי חיי ילדו תלויים על חוט השערה, רץ אל רבינו ובכה לפניו שיתפלל על ילדו הנתון על כף המאזנים, שהקדוש ברוך הוא יחנהו בחיים ובריאאות.

רבינו הקשיב לתלמידו הבוכה לפניו בדמעות שלישי - אך הוא לא הגיב כלל... שום מענה, שום רמז לא קיבל רבי שמעון מרבינו.

בא ורד הליל, על יד מיטת הילד החולה ישבה אמו, היא הביטה בו בעיניים מלאות צער ותוגה. מצבו לא טוב... דומה כי נאבק הוא עם מלאך המוות...

צערה של האם הרקיעה שחקים. מה היא מסוגלת לעשות לבנה? הלא הייתה מעניקה לו נתח מחייה לו היה הדבר בידיה...

היא פכרה ידיה, ומפיה החלו לקלוח מלים חמות, מילים מרותחות, מלב שסוע ונשבר. מלים פשוטות בתכלית הפשטות: ריבונו של עולם! אבא! אבי שבשמים! הבט נא בצערי הגדול, ראה נא בייסוריו של הילד, חמול עלינו ושלח לו חולה רפואה שלימה!

למחרת עם שחר, הזדורר רבי שמעון והתדפק על דלתות רבינו, בבקשה חמורה, כי רבינו יתפלל על רפואת החולה.

כאשר ראה רבינו את רבי שמעון, אץ לקראתו וקרא: הבט נא וראה מה גדולה היא תפילה פשוטה ומה רב כוחה!

גור דינו של הילד כבר חתום היה, רחמנא ליצלן; ברם, בזכות תפילותיה החמות של אמו, בזכות התפילות הכנות שבקעו מלב נשבר, זכה החולה לרפואה! כי דיבוריה הפשוטים הבקיעו את שבעת הרקיעים, והמשיכו את הישועה!

ואם לא די בכך - סיים רבינו - הרי אם הילד פעלה בתפילתה כן, שהוסיפה לבנה שנים ארוכות וטובות!

ילד זה הבריא כליל, ואכן זכה לאריכות ימים מופלגת הוא חי כמאה שנה!

(ע"פ אוצר של יראת שמים)

"וההר בוער באש עד לב השמים" (דברים ד "א)

אש קודש - והסורגים - בציונים הקדושים במירון

היה זה החסיד הצדיק והמורם מעם רבי ישראל קרדונער זצ"ל מטבריה שהיה מרבה לעלות לציון הקדוש ב'מירון' והיה דבוק בציון התנא הקדוש ברשפי אש קודש.

אמת מה נהדר היה המראה, כשרבי ישראל ניצב על הגליו סמוך לפינת הציון הקדוש, וכל כולו המיה אדירה וגעועים אין קץ, עיניו היו אדומות נפוחות, ונהרות נהרות נשפכו מהם מאין הפוגות. אט אט נרטב השולחן, הרצפה הפכה לשלולית רותחת, והאדים הלוהטים חיממו את חלל המערה כארץ יוקדת שמש, למרות הקור הנורא בחוצות.

וכה יצא את תלמידו רבי ישראל בער אודסער: "... היה קר מאוד, אבל כשרבי ישראל יצא מהציון, היה יוצא חום מהציון - כמו שפותחים דלת של תנור חם! הציון היה רטוב מהדמעות, הציון היה כמו נחל..."

"הוא היה בוכה לפני ה' יתברך, בציונו של רבי שמעון בר יוחאי, בוכה ומתגעגע כל כך!"

"ראיתי פעם במירון עומד ליד הציון סיפר רבי ישראל בער: "הוא עמד בצד אחד, ואני עמדי בצד השני, וקראנו תהלים. הדברים היו גחלי אש ממש, ובראה ובדביקות ובמתיקות כזו, שמעולם לא שמעתי תהלים כזה. ואף שדרך הבכיות שסוף נגמר המקור, אצלו היה כל הזמן הולך ומתגבר, ודמעותיו שטפו את הציון עד שהיה הציון רטוב כאלו שפכו מים, כל זה ראיתי במו עיני".

מעניין לציון ולספר; שסורגי הברזל שמעטרים את חלקו הפנימי של ציונו של רבי שמעון (בהיכל רבי אלעזר), וכן הסורגים שגודרים את ציונו של רבי אלעזר, נקבעו שם ביוזמתו של רבי ישראל קרדונער. היה זה כששהה פעם במערה, והבחין בגוי עשיר המסתובב הלוך ושוב בפנים נפולות. נישא אליו רבי ישראל ושאלו למה פניו רעים, השיב הלה שצרה התרגשה עליו והוא זקוק לישועה.

"עשה משהו למען הצדיק ותיוושע" - פסק רבי ישראל, הגוי תרם על אתר סכום נאה, בעבור עיטורי ברזל שיפארו את הציונים הקדושים - והקיימים עד ימינו.

מעשרות ל'ארץ ישראל

ל'מים קרים! השכבת לשאנו קוראים בפ'פרשה על צעצועי התפלותיו הרבים של משה רבנו להיכנס ל'ארץ ישראל, נחטבר גם אני במצב ל'ארץ ישראל, ארץ חמדת אבות.

משה רבנו, לא היה צריך את הפירות הפנים של ארץ ישראל, לא בשביל זה הוא בקש והתמנן להיכנס ל'ארץ ישראל. הוא רצה לקיים את הפצוה שאמ'ר ר'ק ל'קיים בארץ ישראל - אומרים ח'קמינו, 'מפצות התלויים בארץ ישראל. הוא חפץ להתבשם מקרש'תה הגדולה, כמובא במדרש 'חז"ל ובספרים הקדושים.

הנה זה רבי נתן מברסלב, שהתגעגע מאוד לבוא ל'ארץ ישראל, ולבסוף זכה לכך. הוא מעלה את זכרונות נסיעתו על הספר: 'ימי מהרה"ר' (חלק ב'), שם הוא מבטא את צעצועי הגדולים לבוא ל'ארץ ישראל, ומספר את כל נסיעתו שהיה מלא במניעות ועינבים, שזכה להתגבר עליהן.

הנה ונתקרא מצב משה שכתוב בהקדמת הספר, בכדי ש'נראה מעלתה של ארץ ישראל בעיני הקדושים.

"להיות יקר בעיני מאד כל פסיעה ופסיעה, ש'נכתי לילך ולנסע בשביל הנסיעה ל'ארץ ישראל... ומגדל חיבת ארץ ישראל - אמתית לכתב בה ש'עבר עלי בכל יום, מיום שהתחלתי לעסק בנסיעה ל'ארץ ישראל... הכל אראה לכתב ב'פנות השם והחבר - כפי אשר נסיק הפנאי בישועת השם, למען ידעו דור אחרון וקמו ויספרו לבניהם כמה צריכין להתחזק לבוא ל'ארץ ישראל, כל מי שרוצה להיות איש ישראלי באמת מגדול ועד קטן, כי קדשת ארץ ישראל מספיק לבלגו, כי כל אחד מ'ישראל מגדול ועד קטן יש לו איזה חלק בארץ ישראל, ושם חיינו, שם קדש'תנו, שם ביתנו, שם ארצנו, שם אדמתנו, שם גורלנו, שם גורלנו. ובחרי-ל'ארץ א'נחנו גרים באזרח נטה לל'ין - המתגולל בחוצות ובשוקים וברחובות - כי אין זה אדמתנו ו'חלקנו קבל, ועל כן נקראת חרי-ל'ארץ חרי ד'יקא, כי בחרי אנו עומדים בחרי מ'קש, ואין איש מאסף אותנו על הביתה עד אשר יבוא על אדמת הקדש..."

ו'יתר מזה - עין ב'רובנו ו'בנו בתורה קנ"ה על-הפסוק ו'מהר משה ו'יקר ארצה... לשון פיקד - 'יקוד אש', שהיה לבו בוער ל'ארץ ישראל... ו'השם וה'כבוד י'תם על כלל ע'דתו ו'ביא לנו במתרה את מ'שיח צדקנו, ו'נזכה פ'לנו לשוב ל'ארצנו, לשבת על אדמתנו, ול'שמח בכ'נן בית מקדשנו במתרה ב'מינו, אמן כן יהי רצון'."